

Vrede en veiligheid in de Europese Unie

Aanbevelingen voor een Europese Veiligheidspolitiek

Women's International League
for Peace and Freedom

'Promoting Peace and Human Security in the European Union. A Guide to European Security Policy', uitgebracht door Europese afdelingen van *Women's International League for Peace and Freedom (WILPF)*, Stockholm / Utrecht 2008. De tekst van deze publicatie staat op http://www.ikff.se/images/stories/ESP_Booklet_homepage.pdf

Deze vertaling wordt uitgebracht door de WILPF-afdeling Nederland en de Vereniging Vrouwen voor Vrede.

Inhoudsopgave

Voorwoord	4
Inleiding	6
Van crisismanagement tot conflictpreventie	10
De Europese wapenindustrie: een weg naar meer veiligheid?	14
De Europese Unie en de ontwikkelingslanden	17
De Europese Unie in een multi-polaire wereld	21
Mensenrechten – ze moeten meer meetellen in de EU!	26
Voetnoten	32
Adressen	35

Voorwoord

De Europese Unie (EU) ontwikkelt zich in toenemende mate tot een nieuwe grootmacht met ambities op economisch en militair terrein die in hoge mate op de eigen positie en belangen zijn gericht.

Women's International League for Peace and Freedom (WILPF) is door deze ontwikkeling zeer bezorgd en gealarmeerd. Het Verdrag van Lissabon, dat slechts weinig verschilt van de 'Europese Grondwet' die door de Franse en de Nederlandse kiezers werd verworpen, voert naar de opbouw van een militaire capaciteit die buiten proporties is. In plaats van het opbouwen van vertrouwen accepteert het Verdrag liever de NAVO-uitgangspunten van afschrikking en wederzijdse militaire defensie.

Deze ontwikkeling vormt een bedreiging voor de inwoners van de EU en de rest van Europa, evenzeer als voor de gehele wereld. Wiens veiligheid staat hier op het spel?

In plaats van het vertrouwen tussen mensen onderling te versterken en vreedzame betrekkingen te ontwikkelen met de rest van de wereld, bouwt de EU hogere muren en staat zij raket verdediging – wie is de vijand? – toe op haar grondgebied.

Voor ons is vrede veiligheid voor mensen. Dit begrip lijkt alles te dekken waar wij voor staan. Het houdt in dat mensen veilig zijn als ze leven in een maatschappij, die rekening houdt met de levensbehoeften van iedereen: voedsel, onderdak, werk, gezondheid, opleiding, mensenrechten en waardigheid. Wij kunnen getuigen dat in deze strijd om te overleven vrouwen van de gehele wereld zich een onschatbare, doch niet-erkende bekwaamheid hebben eigen gemaakt om aan deze behoeften te voldoen. Vrouwen dienen overal hun inbreng te hebben in nationale en internationale besluitvorming.

Er kan geen vrede zijn zonder gerechtigheid. Daarom betekent veiligheid ook gerechtigheid voor alle mensen en alle volkeren. Tenslotte denken wij, zoals zoveel vrouwen in conflictgebieden doen, dat we meer aandacht moeten schenken aan en strijden tegen de oorzaken van alle verschillende vormen van geweld waar wij mee geconfronteerd worden: armoede, uitbuiting, oneerlijke handel, discriminatie tegen vrouwen en mannen, ziektes... De lijst is lang.

Om een meer diepgaand debat te beginnen in de naderende EU-parlementsverkiezingen, hebben de Europese WILPF-afdelingen deze publicatie uitgebracht over het Europese beleid op het terrein van defensie, veiligheid en buitenland. Onze publicatie zal van pas komen in verkiezingsdebatten en, naar we hopen, ook uw keuze beïnvloeden wanneer u stemt, om hopelijk een nieuwe richting te geven aan de weg naar wereldvrede, veiligheid en gerechtigheid.

Getekend,

WILPF-afdelingen in Denemarken, Duitsland, Frankrijk, Italië, Nederland, het Verenigd Koninkrijk, Zweden en Zwitserland.

Inleiding

Vrede moet georganiseerd worden

In 2003 heeft de Europese Unie een Europees Veiligheidsbeleid aangenomen (ESS)¹ in het kader van het Gemeenschappelijk buitenlands en veiligheidsbeleid (GBVB) genaamd: 'Een veilig Europa in een betere wereld'. Vergeleken met eerder veiligheidsbeleid van de meeste van de Europese lidstaten is het begrip 'uitgebreide veiligheid' nu gericht op de wereld. De EU is een hoofdrolspeler geworden op het terrein van internationale civiele en militaire operaties buiten de EU, bijvoorbeeld in conflictgebieden in niet-EU-landen, zoals Afghanistan, Kosovo, Irak en de Democratische Republiek Congo (DRC). De ESS is een antwoord op de zogenoemde sleutelbedreigingen: het in gebreke blijven van de staat in specifieke gebieden van de wereld, verspreiding van massavernietigingswapens, internationaal terrorisme en georganiseerde misdaad, en regionale conflicten. Onlangs is klimaatverandering toegevoegd als een nieuwe bedreiging en uitdaging voor veiligheidsbeleid.

Als bedreigingen voor de veiligheid worden gezien die bedreigingen, die mogelijk de stabiliteit van op het Westen gerichte staten in gevaar brengen en hun toegang tot hulpbronnen ondermijnen. De antwoorden op die zorgen over de veiligheid van de EU blijven gericht op nauw gedefinieerde nationale of strategische belangen van de EU. Volgens de analyse van WILPF is het duidelijk dat de strategische antwoorden van de EU in toenemende mate militair van aard worden. Heldere criteria voor civiele of militaire interventies ontbreken en interventies worden niet kritisch geëvalueerd. Het veiligheidsconcept van de EU is totaal blind voor man/vrouw-kwesties en is in tegenspraak met belangrijke resoluties die zijn aangenomen door het Europees Parlement².

De EU heeft in 2002³ een kaderbesluit over het bestrijden van terrorisme aanvaard. Dankzij dit kaderbesluit is het nu een misdaad om deel te nemen aan de activiteiten van terroristische groeperingen en om informatie

of economische ondersteuning te geven. Onlangs werd het herzien en nu wordt 'in het openbaar aanzetten tot terrorisme' als misdaad gezien, evenals het rekruteren en opleiden van terroristen.

Onder gecoördineerde maatregelen valt grotere controle op inwoners van de EU, zoals het aftappen van telefoons en het toezicht houden op elektronische communicatie. De *war on terror* heeft niet bijgedragen tot de vermindering van terreurdreigingen, maar ondermijnt in plaats daarvan de basisprincipes van het recht.

Door dit Europese Veiligheidsbeleid lokt de EU een crisissituatie uit die zij zou moeten bestrijden. Toegenomen militarisering is een veiligheidsbedreiging op zich, omdat het de levens in gevaar brengt van degenen die wonen in crisisgebieden en van de vluchtelingen daar, en het biedt geen oplossing voor de lange termijn.

Voor vrede is meer nodig!

De nauwe definitie van veiligheid als 'veiligheid van staten' is totaal onvoldoende. Er moet prioriteit gegeven worden aan de veiligheid van mensen, speciaal van het meest kwetsbare deel van de maatschappij: vrouwen en kinderen.

De focus moet gericht zijn op een ruimere opvatting van veiligheid, ontwikkeld en gestimuleerd door de Verenigde Naties (VN). Daartoe behoort dat structureel geweld afneemt; dat zowel lichamelijke veiligheid als socio-economisch welzijn toenemen evenals respect voor de waardigheid en identiteit van mensen als individuen en als leden van gemeenschappen; en dat hun mensenrechten en fundamentele vrijheden worden beschermd en gestimuleerd.

In de nauwe opvatting van veiligheid zitten 'veiligheidsrisico's' zoals armoede, gebrek aan toegang tot gezondheidszorg, onveilige omgeving, gebrek aan opleiding en ongelijke rechten, die WILPF beschouwt als enkele van de hoofdoorzaken van conflicten.

Man/vrouw-kwesties blijken een fundamentele factor te zijn wanneer men de omstandigheden onderzoekt waaronder spanningen in samen-

levingen toenemen. Er is duidelijk een verband aanwijsbaar tussen de feminisering van armoede en de toegenomen economische last die op vrouwen wordt gelegd tijdens conflicten, evenals de achteruitgang in de toegang van vrouwen tot gezondheidszorg, opleiding, werk, krediet en land. Dat geldt ook voor de opkomst van huiselijke geweld, drugshandel en toegenomen gevallen van gedwongen of vrijwillige prostitutie. Het is dan ook dringend gewenst dat vrouwen evenveel invloed krijgen als mannen op alle terreinen van conflictpreventie, resolutie en besluitvorming, zoals uiteengezet in Resolutie 1325 van de VN-Veilighedsraad (SRC 1325).

Vredesbevordering dient te verschuiven 'van een cultuur van reactie naar een cultuur van preventie' en men zou zich dan ook niet langer moeten richten op pogingen om te reageren op crises wanneer het, vaak, al te laat is.⁴ De EU zou moeten vertrouwen op haar lange traditie van diplomatie en ook op het versterken van de civiele maatschappij, inclusief vrouwenorganisaties die actief zijn op het terrein van conflictpreventie, civiel crisismanagement en reconstructie.

WILPF dringt er bij politieke partijen en politici op aan:

1. Alle inspanningen van crisismanagement van de EU te richten op langetermijnconflictpreventie, op civiele maatregelen en op een actieplan betreffende SCR 1325 over Vrouwen Vrede en Veiligheid op het niveau van de EU en in landen van de EU.
2. Te stoppen met militarisering en te stimuleren dat er ontwapening komt op alle niveaus – van kleine wapens tot massavernietigingswapens.
3. Met kracht te streven naar het bereiken van de VN-Millennium-ontwikkelingsdoelen in het buitenlands- en handelsbeleid van de EU.
4. Samen te werken met andere multinationale instituten aan conflictpreventie.
5. De mensenrechten meer te laten meetellen in de EU.

Van crisismanagement tot conflictpreventie

In 1999 heeft de EU haar vermogen om crisisoperaties uit te voeren in landen en gebieden buiten de EU ontwikkeld. Het programma van crisismanagement is gebaseerd op de Taken van Petersburg⁵ die inhouden: humanitaire operaties, reddingspogingen, operaties om de vrede te bewaren en management van militaire crises.

In 1999 heeft de Europese Raad besloten tot de *Helsinki Headline Goals*⁶ dat bepaalt, dat per 2003 binnen zestig dagen 60 000 soldaten gezonden moeten kunnen worden naar een crisisgebied en dat binnen tien dagen vijftien kleinere gevechtseenheden met 1500 soldaten zullen kunnen deelnemen aan missies.

In 2007 zijn de taken uitgebreid. In het Verdrag van Lissabon⁷ staat: “Tot de taken in de loop waarvan de Unie civiele en militaire middelen mag inzetten zullen behoren gezamenlijke ontwapeningsoperaties, humanitaire en reddingstaken, militair advies en ondersteuningstaken, conflictpreventie en de vrede bewaren, taken om machten te bestrijden in crisismanagement, inclusief het stichten van vrede en stabilisatie na conflicten. Al deze taken kunnen bijdragen aan de strijd tegen terrorisme, inclusief steun aan derde landen in de strijd tegen terrorisme op hun grondgebied”.

Binnen het civiele deel van het crisismanagement heeft de Europese Raad in 2000 vier nieuwe gebieden benoemd: de aanwezigheid van politie, een sterker justitieapparaat, een sterkere civiele administratie en nooddiensten. In 2004 werd toegevoegd: management en ondersteuning van de speciale afgevaardigde van de EU.

De *Civilian Headline Goal 2010*⁸ onderstreept de noodzaak om het civiele crisismanagement verder te ontwikkelen. In 2004 werd “toezicht houden op conflictgebieden” toegevoegd als een taak voor missies om de vrede te bewaren. Het EU-crisismanagement heeft een instrument van civiele

snelle reactie (*Rapid Reaction Mechanism*), samengesteld uit civiel personeel van verschillende aard, dat naar conflictgebieden gezonden kan worden in urgente tijden. Het instrument is pas één keer ingezet.

In 2006 heeft de Europese Commissie het initiatief genomen tot het instellen van een *Peace Building Partnership* (PbP) om civiele expertise voor het werken aan vrede te mobiliseren en te consolideren.⁹

Met als gevolg: het militaire budget is 2,5 keer hoger dan het civiele, terwijl het civiele budget is gefocust op 'harde' zaken zoals de politie en het justitiesysteem. De nationale budgets voor militaire acties in conflictgebieden zijn hier zelfs niet bij inbegrepen.

Voor vrede is meer nodig!

Vrede moet worden georganiseerd door het structureel en operationeel werken aan vredesopbouw en het onderzoeken van de gevolgen die conflicten hebben. Alternatieven voor de bestaande veiligheidsstrategie zijn dringend noodzakelijk. Van reactie naar preventie: de EU moet zelf dringend haar niet-militaire dimensies ontwikkelen door economische en politieke samenwerking, gebaseerd op solidariteit. Sociaal beleid en milieubeleid dienen ook een cruciale rol te spelen. Met een duidelijke civiele prioriteit zullen budgets verschuiven van het mengsel van civiel-militaire maatregelen naar civiel crisismanagement.

Het werken aan vrede behoeft een nauwe samenwerking met de civiele maatschappij en met vrouwenorganisaties, inclusief institutionele bijeenkomsten met ngo's die werken op het gebied van conflictpreventie, zoals het *European Centre for Conflict Prevention* (ECCP) en het *European Peace Liaison Office* (EPLO), dat de rol van de 'civil society' stimuleert in conflictpreventie en veiligheid (het zogenoemde RoCS-proces).

Het werken aan vrede behoeft vooral de volledige uitvoering van Resolutie 1325 van de Veiligheidsraad over vrouwen, vrede en veiligheid en van Resolutie 1820, over het geweld jegens vrouwen tijdens conflicten.

Om zeker te zijn van de effectiviteit van vredesondersteunende operaties, moet elke missie geheel doordrongen zijn van het principe dat man en vrouw gelijk zijn op alle niveaus. Alleen dan is deelname van vrouwen en mannen, als gelijkwaardige partners en begunstigden in alle aspecten van het vredesproces, verzekerd. In de praktijk echter hebben

mensenrechten en man/vrouwkwesties vaak een marginale rol gespeeld bij het uitvoeren van vredesoperaties. Dit heeft duidelijk de omvang van de vredesoperaties beperkt en het functioneren van mensenrechten en man/vrouwaspecten aan de basis belemmerd. Tijdens conflicten is er behoefde aan activiteiten zoals het toezicht houden en het opbouwen van capaciteit, alsmede aan het kweken van begrip voor mensenrechten tijdens de missie, aan het stimuleren van gerechtigheid (geen amnestie voor verraders; netwerken; steun verlenen aan projecten in het kader van overgangsrecht, en slachtoffers beschermen), en bescherming van het milieu.

Het is van vitaal belang dat er economische sancties worden gebruikt die niet het dagelijks leven van vrouwen verwoesten maar die focussen op invloed van de door oorlog verscheurde economie, inclusief onmiddellijke embargo's op (kleine) wapens in crisisgebieden, het opheffen van bankrekeningen van krijgsheren en de winst verminderen van de 'oorlogseconomie' (diamanten, drugs). Sancties kunnen ook worden ingesteld op politieke en diplomatieke gronden, zoals het verminderen van diplomatieke vertegenwoordiging en mobiliteit, uitsluiting van internationale organisaties en het stopzetten van technische samenwerking.

WILPF zegt: Geen vrijheid zonder vrede – geen vrede zonder vrijheid.

WILPF dringt er bij politieke partijen en politici op aan:

1. Maatregelen te stimuleren die vertrouwen en democratie opbouwen en escalatie van geweld (uitbuiting, verkrachting, drugshandel) voorkomen.
2. Bij conflicten elke bemoeienis kritisch te evalueren.
3. Vredesopvoeding te stimuleren. Toezicht te houden op en te zoeken naar compromissen. Het organiseren van trainingen in conflictbemiddeling en alternatieve oplossingen van geschillen te organiseren.
4. De verbindingen met de civiele maatschappij te intensiveren en de rol van de partners te institutionaliseren inclusief die van vrouwen op alle niveaus van de besluitvorming.
5. Instrumenten te ontwikkelen en personeel op te leiden voor civiele interventie. (Civiele interventie behoeft adequate instrumenten die rekening houden met zowel midden- als langetermijnperspectieven).
6. Te voorkomen dat wordt besloten tot verschuivingen van humanitaire hulp of ontwikkelingshulp naar maatregelen voor militaire crisisinterventie (verantwoordelijkheid om te beschermen).
7. Resolutie 1325 van de Veiligheidsraad uit te voeren in alle lidstaten en in de EU als een sleutel tot duurzame vrede. Alle trainingen voor missies moeten een training bevatten voor man/vrouw-bewustwording. De formatie van man/vrouw-adviseurs, het invoeren van man/vrouw-aandachtspunten, gedrag en discipline eenheden (zoals de VN).
8. Te stimuleren dat een permanente kring van man/vrouw-experts voor civiele waarnemersmissies tot stand komt, die integratie en gelijke participatie van vrouwen in onderhandelingsteams en missies bevordert.
9. Gebruik te maken van media-aanwezigheid en culturele manifestaties voor crisispreventie.

De Europese wapenindustrie: een weg naar meer veiligheid?

Toen de Europese Gemeenschap in 1958 het Verdrag van Rome tekende werd besloten dat alles in verband met de productie en verhandeling van militair materiaal onder nationaal toezicht zou komen. Het verdrag van Lissabon neemt echter een duidelijk afwijkend standpunt in betreffende militaire capaciteiten. Het verplicht alle lidstaten om hun capaciteiten stap voor stap op te voeren en richt zich op het verband tussen militaire planning, defensie, defensieonderzoek en het aankopen van materieel in de diverse lidstaten, in samenhang met de oproep tot het creëren van een Europees Defensie Agentschap (EDA)¹⁰. Dit initiatief is hoofdzakelijk bedoeld voor de ontwikkeling van Europa's interne markt voor defensiemateriaal. Er is een duidelijk economisch verband tussen de capaciteit van het Europese crisismanagement en een concurrerende defensie-industrie.

Gedurende de laatste jaren zijn de Europese lidstaten verantwoordelijk geweest voor bijna een derde van alle wapenexporten in de wereld. Kernwapens zijn gestationeerd in bijna alle Europese landen¹¹. In weerwil van vele nationale beperkingen op wapenexporten naar crisisgebieden, zijn er wapens geleverd aan regionen als het Midden-Oosten en Israël.

In 1998 vaardigde de Raad van Europa een gedragscode uit voor wapenexporten¹². Het jaarlijkse rapport over de Europese wapenexporten onthult dat ondanks het voornoemde, lidstaten in 2002 wapenexporten hebben toegestaan naar veertig van de negenenvieftig minst ontwikkelde landen in de wereld. De Europese lidstaten stemden in met wapenexporten naar alle streken waar grootschalige gewapende conflicten plaats vonden. Zo stemden acht van de vijftien lidstaten in met wapenverkoop aan Israël

Voor vrede is meer nodig!

Totale en universele ontwapening is één van de doelen van WILPF sinds haar oprichting in 1915. In de burgermaatschappij is gedocumenteerd hoe kleine en lichte wapens elk jaar honderdduizenden mensen doden en verwonden en hoe ze wereldwijd een bedreiging van duurzame ontwikkeling zijn. Toch blijft het internationale antwoord op dit thema onder de maat. De onontpofte resten van clustermunities, in vorm en kleur aantrekkelijk voor kinderen en andere argeloze burgers, blijven tientallen jaren na het beëindigen van het conflict gevaarlijk, evenals landmijnen die verborgen liggen in de grond. Wapens als voer voor oorlogen, onderdrukking en milieuschade, worden op onze markten bijna ongehinderd verhandeld.

De groei van militaire uitgaven wereldwijd is een georganiseerde misdaad tegen de menselijkheid en het algemeen welzijn. Het geld, dat gebruikt is voor twee weken bezetting van Irak is gelijk aan wat de OECD-landen bestemd hebben voor *gender empowerment*-projecten in de afgelopen vijf jaar¹³. Eén oorlogsschip kost evenveel als negen jaar schoolgeld voor 6,8 miljoen kinderen in Afghanistan. Eén jaar van militaire uitgaven wereldwijd zou genoeg zijn voor 600 jaar functioneren van de VN volgens het huidige reguliere VN-budget.

Het Europees Defensie Agentschap stimuleert, met een budget van € 60 miljoen, een nieuwe wapenwedloop, in plaats van maatregelen voor civiele crisisbeheer en vredesopbouw te ontwikkelen door daarin te investeren. De cynische aankondiging door de directeur Alexander Weis van het Europees Defensieagentschap (EDA) dat 2008 'het jaar van wapenaankopen' zou worden, toont duidelijk aan dat de functie van het EDA meer inhoudt dan de coördinatie van bestaande wapenmarkten. Het aanschaffen van wapens bevordert de handel in destructie en is een verspilling van hulpbronnen die gebruikt kunnen worden om op praktische en intellectuele wijze te bouwen aan vrede.

WILPF dringt er bij politieke partijen en politici op aan:

1. Concrete voorstellen voor ontwapening van de EU én van de lidstaten aan te nemen. De thema's wapencontrole en het terugdringen van conventionele en massavernietigingswapens moeten onmiddellijk aan de top van de internationale agenda geplaatst worden.
2. Wapenverkopen aan niet-democratische regimes te stoppen en om wapengebruik dat mensenrechten schendt te voorkomen. Wapenexporten dienen niet ondersteund te worden, noch door politieke druk, noch door exportkredieten en garanties.
3. De wettelijke regels betreffende de Code van Gedrag voor wapentransporten uit te voeren en tegelijkertijd de stand van zaken betreffende fondsen voor militaire uitgaven te hertoetsen. Wapenexporten moeten snel beperkt en gecontroleerd worden.
4. Verspreiding van kleine en lichte wapens te voorkomen; en om wapens die een specifieke bedreiging voor de burgerbevolking inhouden onwettig te verklaren, zoals anti-personeelsmijnen (landmijnen) en clusterbommen. De productie en het gebruik van nieuwe landmijnen dient te stoppen.
5. Het gebruik van verarmd uranium onwettig te verklaren.
6. Dat de EU unilateraal budgetverschuiving toepast: die van het wapenagentschap vermindert ten gunste van conflictpreventie.
7. Dat het Europees Defensieagentschap (EDA) wordt opgeheven en wordt vervangen door een Europees Ontwapenings Agentschap.
8. Dat het lobbyen door de wapenindustrie in parlementen en regeringen wordt aangeklaagd en veroordeeld, en dat soortgelijke activiteiten worden bestraft.
9. Dat opinies van het Europees Parlement worden betrokken bij vraagstukken van ontwapening en van volledige budgettaire bevoegdheid op dit gebied.

De Europese Unie en de ontwikkelingslanden

Hoe kunnen we de Millenniumdoeleinden bereiken?

Klimaatverandering, armoede, oorlog, ziekte: aan het begin van de 21e eeuw ziet de wereld een hele reeks uitdagingen die alleen door wereldwijde samenwerking aangepakt kunnen worden.

Echter, het optreden van een aantal instellingen, zoals de G8 en de Wereldhandelsorganisatie (WTO) concurreert met dat van de Verenigde Naties. De G8-landen: Duitsland, Frankrijk, Groot-Brittannië, Italië, Japan, Canada, Rusland en de VS vertegenwoordigen minder dan 20% van de wereldbevolking, maar zijn goed voor 50% van de wereldhandel en voorzien in meer dan 80% van de wapenuitvoer.

Zich snel ontwikkelende dichtbevolkte landen zoals China, India en Brazilië worden regelmatig uitgenodigd om als gasten de vergaderingen van de G8 bij te wonen, samen met andere zorgvuldig geselecteerde landen, maar gasten hebben zeer weinig invloed op de agenda van de groep. Zo is de G8 een niet-legitiem uitvoerend bestuur voor de rijken, dat in afzondering achter gesloten deuren in afgelegen locaties vergadert, en dat beslissingen neemt met vergaande gevolgen voor de hele mensheid.

Europa zou Europa niet zijn zonder de kolonisatie van landen die nu vaak derdewereldlanden worden genoemd. De EU en zijn lidstaten profiteren nog steeds van economische relaties die de rol van de vroegere kolonies als verschaffers van grondstoffen en goedkope arbeid in stand houden.

In 2006 gaf de Europese Commissie het document: *Global Europe: Competing in the World (Global Europe: wereldwijd concurrerend)*¹⁴ uit. Dit document ontwierp een liberalisatie van de handelsagenda teneinde "te verzekeren dat Europese bedrijven concurrerend blijven en dat zij

een onbelemmerde toegang hebben tot de exportmarkten die zij benodigen.”, zodat Europese economieën daarvan zouden profiteren.

De niet-gereguleerde voortgang van de mondialisering veroorzaakt een sociale en ecologische neerwaartse spiraal. Over de gehele wereld worden de armen armer en de rijken rijker.

De EU heeft onlangs Economische Partnerschap Akkoorden (EPA's) gesloten met Afrikaanse, Caribische en landen rond de Stille Zuidzee (ACP-landen)¹⁵. Onder deze ACP-landen zijn vele van de armste landen in de wereld, waarin meer dan 740 miljoen mensen leven met minder dan twee dollar per dag.

De nieuwe EU-overeenkomsten in Afrika worden gedomineerd door de buitenlandse politiek van de voormalige koloniserende machten zoals Frankrijk, het Verenigd Koninkrijk, Duitsland, Portugal, of sterke spelers als Nederland. Tegen het eind van 2007 dwong de EU de ACP-landen om deze Akkoorden te accepteren en hun markten te openen voor buitenlandse producten, diensten en investeringen. In de lijn der traditie creëren deze beleidslijnen protectie en asymmetrische betrekkingen. Bovendien zijn alle ontwikkelings- en hulpprogramma's van de EU voorwaardelijk en gebaseerd op het voldoen aan de eisen die in deze akkoorden zijn opgenomen.

Voor vrede is meer nodig!

De G8-landen moeten worden teruggebracht in de schoot van de VN en de VN moeten fundamenteel worden hervormd, om in onderlinge gelijkwaardigheid van de leden de uitdagingen aan te gaan waarvoor zij worden gesteld.

Burgers moeten voordeel hebben van de rijkdom van hun land, in plaats van daaronder te lijden. De G8-landen moeten zorgen dat alleen die grondstoffen, die legaal gewonnen worden in overeenstemming met internationale maatstaven voor milieu, sociale rechten en mensenrechten, beschikbaar zijn voor hun markten.

Ieder land moet zijn eigen economische en sociaalpolitieke ontwikkeling

kunnen volgen. De druk van de verreikende liberalisering van de markt in ontwikkelingslanden moet stoppen. Om eerlijke handelsvoorwaarden te bewerkstelligen, dient er binnen de Verenigde Naties een coördinatiecommissie voor de wereldeconomie te worden opgericht. Internationaal overeengekomen arbeidsomstandigheden, sociale en milieustandaarden dienen zwaarder te wegen dan vrije handel, daarbij moeten het Internationale Monetair Fonds (IMF), de Wereldbank en de Wereldhandelsorganisatie worden verplicht zich daaraan te houden.

Eerlijke handel wil zeggen: handel gebaseerd op rechtvaardigheid.

Vrouwen en vluchtelingen hebben volledige steun nodig in deze zich ontwikkelende landen. Zij zijn vaak het slachtoffer van de mondialisering door de vernietiging van bestaande structuren. Zij hebben een beperkte toegang tot bronnen, en zij krijgen te weinig of geheel geen bescherming tegen mensenhandel en tegen lokale en regionale oorlogen.

WILPF dringt er bij politieke partijen en politici op aan:

1. Te zorgen dat de EU de leiding neemt bij het wereldwijde partnerschap voor ontwikkeling (millenniumdoel 8).
2. De druk van de EU op ACP-landen en de akkoorden die onder deze druk zijn gesloten te veroordelen als machtsmisbruik.
3. Kwijtschelding van schulden voor alle ACP-landen te eisen.
4. Een einde te maken aan de plundering van de natuurlijke hulpbronnen in de ontwikkelingslanden door corrupte systemen en westerse multinationals.
5. Te vragen aan multinationals dat zij hun winst opnieuw investeren in de landen waar zij die hebben verdiend (bijvoorbeeld de Franse multinationals die de bananenindustrie aan de Ivoorkust exploiteren, als mede de Nederlandse multinationals die de bloemenindustrie in Kenia in handen hebben).
6. De duurzaamheid van het milieu zeker te stellen (millenniumdoel 7) door te zorgen dat de economische ontwikkeling respect inhoudt voor sociale rechten en zorg voor het milieu, en dat veiligheid bij de exploitatie van de grondstoffen wordt versterkt (bv. goud in Mali, ijzer in Mauretanië, uranium in Niger, mangaan in Gabon, coltan in Congo en de wouden in Kameroen en Congo).
7. Bezwaar te maken tegen de privatisering van publieke voorzieningen en diensten, zoals gas, electriciteit, water en vervoer.
8. Gender-gelijkheid te bevorderen en vrouwen steun te geven (millenniumdoel 3) en de toegenomen armoede van vrouwen, de ongelijkheid van hun economische kansen en hun gebrek aan toegang tot bronnen van bestaan, af te keuren.

De Europese Unie in een multi-polaire wereld

In 2001 gebruikten met Al-Qaida verbonden extremisten uit Saoedi-Arabië passagiersvliegtuigen om de de *Twin Towers* en het Pentagon in New York aan te vallen. Als een dergelijke aanval had plaatsgevonden in Londen of Madrid zouden de schuldigen voor een rechtbank zijn gebracht om daar veroordeeld en bestraft te worden. De aanval op *nine/eleven*, 11 september 2001, was geen militaire aanval. Toch beschouwden de Verenigde Staten een oorlogsverklaring tegen Afghanistan gewettigd volgens het Handvest van de Verenigde Naties, op grond van het principe van zelfverdediging. De NAVO steunde deze interpretatie van zelfverdediging door de VS en beschouwde de aanval als een aanval op alle NAVO-leden. (Zie artikel 5 van het Noord-Atlantisch Verdrag).

In 2003 verklaarden de VS en Engeland de oorlog aan Irak zonder een beslissing van de Veiligheidsraad om geweld tegen Irak te gebruiken (hoofdstuk VII van het Handvest).

Deze eenzijdige interpretatie van zelfverdediging en van bedreigingen van de vrede is gevaarlijk. Het druist in tegen het “verbod op het gebruiken van geweld” waartoe lidstaten volgens het Handvest zijn verplicht en het ondermijnt de autoriteit van de VN.

De oorlog tegen Irak is een duidelijke overtreding van internationaal recht.

De militaire infrastructuur van de EU is ook gebruikt voor oorlogen, waarbij niet alle EU-lidstaten direct betrokken waren. In de laatste oorlog tegen Irak bijvoorbeeld werden voorraden voedsel, munitie en soldaten naar de Golf gevlogen vanaf vliegvelden in EU-landen. De wereldwijde observatiesystemen van de VS en de NAVO werden gebruikt om de luchtaanvallen op Irak te besturen. Troepen vervangen troepen die dan weer elders ingezet kunnen worden.

De solidariteitsclausule in het Verdrag van Lissabon¹⁶ en de zogenoemde 'permanent gestructureerde samenwerking'¹⁷ verplichten de EU-leden deel te nemen aan alle militaire acties. De enige weg daar uit is door een moeilijke constructieve onthouding. Samenwerking met de NAVO maakt ook deel uit van het Verdrag van Lissabon.¹⁸

Het Verdrag van Lissabon en de EU-NAVO-verklaring later in 2007 formuleert een strategisch partnerschap tussen EU/ESDP¹⁹ en NAVO als volgt: "NAVO en de Europese Unie werken samen om conflicten en gewapende conflicten in Europa en daarbuiten te voorkomen en op te lossen, zij delen gemeenschappelijke strategische belangen en werken samen in de geest van complementariteit en partnerschap".²⁰

Een en twintig EU-landen zijn leden van de NAVO en vier EU landen zijn partners. Dat betekent dat militaire missies van de NAVO en EU dichtbij elkaar liggen. De NAVO heeft een kernwapenstrategie die zegt dat de NAVO een mix van conventionele en kernwapens nodig heeft om vrede en stabiliteit in Europa te handhaven. WILPF bestrijdt deze opvatting. Kernwapens zijn een bedreiging van de hele wereld en moeten verdwijnen van de aarde. Het Non-Proliferatieverdrag (NPV) heeft dit ook als doel. De landen met kernwapens zijn dit doel overeengekomen. In 2010 zal er weer een conferentie zijn om het verdrag beoordelen en te plannen hoe alle kernwapens afgeschaft kunnen worden. Wij eisen dat de EU-landen op deze conferentie handelen in overeenstemming met het Verdrag en een plan maken om alle kernwapens af te schaffen.

De EU dient ook de kernwapenstrategie van de NAVO te bestrijden.

Het delen van taken van EU en NAVO is onacceptabel. De NAVO werkt alleen maar met militaire doelen en methoden. De nieuwe NAVO-strategie houdt afschrikking en preventieve aanvallen in, wat in tegenspraak is met iedere 'vredesmissie'. De NAVO heeft ook een overeenkomst over een preventieve kernwapenoorlog als laatste mogelijkheid. De EU- en NAVO-missies zijn meer en meer geïntegreerd en EU-militairen opereren onder de NAVO-vlag. In Kosovo volgde de EU de NAVO op, daarmee in feite de eerdere acties van de NAVO legitimerend.

De NAVO moet worden ontmanteld.

Voor vrede is meer nodig!

Het Handvest van de Verenigde Naties en de politieke wil om oorlog te voorkomen moeten terug op de politieke agenda.

Versterken van de samenwerking met de OVSE

Er is een betere samenwerking nodig met de Organisatie voor Veiligheid en Samenwerking in Europa (OVSE). Vanaf 1993 vormen 54 Europese landen samen met de Verenigde Staten, Canada en landen in Centraal-Azië een regionale organisatie, die op gelijke voet samenwerken.

De OVSE is vooral een instrument bij vroegtijdige signalering, voor preventie en civiel crisisbeheer van conflicten en voor wederopbouw na een conflict, op lange termijn. De OVSE heeft 19 missies (2008) in Zuid-Oost-Europa, de Kaukasus en Centraal-Azië. De organisatie ontwikkelde zich vanuit de Conferentie voor Veiligheid in Europa, die functioneerde als een forum voor discussie tussen Oost en West sinds 1975. Tot de OVSE deze taak overnam.

De OVSE kan zich niet mengen in operaties/missies, die tegen de wil van de betrokken partijen ingaan, omdat dit alleen het recht is van de VN-Veiligheidsraad.

Volgens het statuut werkt de OVSE aan drie thema's : politiek, economie en het milieu, evenals aan mensgerichte thema's zoals democratie, mensenrechten en bevordering van de rechtsstaat.

Het hoofddoel is verschoven van vertrouwenwekkende militaire aanwezigheid, naar het voorkomen van civiele conflicten (conflictpreventie) en wederopbouw na een conflict. De OVSE legt zich daarom toe op een breed terrein van aan veiligheid gerelateerde zaken zoals wapenbeheersing, vertrouwens- en veiligheidsmaatregelen, mensenrechten (Hoge Commissaris voor de Mensenrechten, HCM), nationale minderheden (Hoge Commissaris voor Nationale Minderheden, HCNM), democratisering, waarneming bij verkiezingen (*Office for Democratic Institutions and Human rights*, ODIHR), economische en milieuactiviteiten.

De organisatie tracht de veiligheid voor mensen te vergroten, door het bevorderen van meer openheid, door meer transparantie en samenwerking op basis van diplomatieke overeenkomsten op politiek nivo en door civiele methoden op praktisch gebied.

De OVSE heeft een goed ontwikkelde samenwerking met de Verenigde Naties, de Raad van Europa, de Europese Unie en soms ook met de NAVO.

De ambassadeurs van de Europese landen ontmoeten elkaar elke week op het OVSE-hoofdkantoor in Wenen voor beraadslagingen ter voorbereiding op hun acties in de vergaderingen van de Permanente Raad.

In de daadwerkelijke Europese politiek verkeert de OVSE teveel in de marge en wordt haar waarde als manager bij het voorkómen en beheersen van conflicten en bij wederopbouw zwaar onderschat. De OVSE heeft een groot potentieel. Het zou meer in het centrum van de Europese veiligheidspolitiek moeten staan.

WILPF dringt er bij politieke partijen en politici op aan:

1. De samenwerking tussen EU en NAVO stelselmatig te verminderen.
2. Alle buitenlandse militaire bases in Europese landen te sluiten.
3. Nieuwe pogingen om Amerikaanse wapens in de EU te installeren, niet toe te staan.
4. De EU dringend te verzoeken om kernwapenvrije zones in te stellen en te ondersteunen (bv. in het Midden-Oosten) maar ook de eigen nucleaire arsenalen en alle massavernietigingswapens te ontmantelen.
5. De OVSE die een zeer effectieve bijdrage levert aan het voorkomen van conflicten en aan wederopbouw na conflicten, te erkennen en met civiele middelen te steunen.
6. Locale betrokkenheid met de OVSE en participatie van organisaties uit de samenleving te bevorderen.
7. De implementatie van het OVSE-actieplan te bevorderen met betrekking tot de VN-Veiligheidsraadsresolutie 1325.
8. Het bureau van het Democratisch Instituut en Mensenrechten (ODIHR) ter zijde te staan bij het steunen van genderprojecten in het veld.

Mensenrechten - ze moeten meer meetellen in de EU!

In theorie heeft de EU tal van goede instrumenten om de rechten van de mens te beschermen en te bevorderen. De uitdaging ligt in het positief gebruiken van deze instrumenten.

Vrouwenrechten zijn mensenrechten

Hoewel de rechten van vrouwen een integraal deel uitmaken van mensenrechten, krijgen vrouwen op de wereldmarkt, ook in de Europese landen, geen gelijke behandeling. Vrouwen krijgen minder betaald voor dezelfde baan, armoede vormt een deel van het vrouwenbestaan en vrouwen worden onevenredig getroffen bij werkloosheid. Ze zijn slachtoffers van seksueel geweld en vrouwenhandel. Dit geweld wordt eveneens gebruikt als wapen tijdens oorlog; Bosnië vormt één van de wreedste ervaringen in het hart van Europa. Vrouwelijke migranten en vluchtelingen ontberen gelijke kansen en rechten en vrouwen spelen nog steeds een ondergeschikte rol bij de meeste politieke beslissingen in Europa.

Terwijl de EU streng is in het evalueren van het mensenrechtengehalte van de kandidaat-leden, lijkt ze blind te zijn voor ernstige schendingen van de mensenrechten binnen de EU. Zo worden in diverse Europese lidstaten de mensenrechten van de Roma en de Sinti voortdurend geschonden en bestaan er strategische hiaten in het bevorderen van een helder anti-racistisch beleid.

Aan de buitengrenzen wordt de universaliteit van de mensenrechten vaak genegeerd daar, waar de EU beleidsmatig bijdraagt aan de vestiging van 'fort Europa'. Met het nieuwe Europese Reglement over Gedwongen Terugkeer van Migrant²¹, afdgedwongen door de opdoemende economische crisis en de stroom van economische vluchtelingen, worden mensen die gebruik maken van de vrijheid van beweging strafbaar.

De overeenkomst van Dublin is aangenomen om te kunnen vaststellen

welke lidstaat verantwoordelijk is voor het onderzoek naar de toekenning van de asielstatus, dit om dubbele toekenningen te voorkomen. Dit legt een onevenredig zware last op de landen aan de grenzen van de EU.

De Raad van Europa ging op 18 oktober 2008²² een nieuwe Europese overeenkomst aan over immigratie en asielzaken – Pact voor Immigratie en Asiel – met fundamentele verplichtingen, bedoeld om legale migratie te minimaliseren met effectievere controles en volledig partnerschap tussen de landen van herkomst en doorkomst.

De EU-lidstaten werken perfect samen in Frontex, een EU-’grensbewakingsagentschap’. Maar verdichting van controles aan de Europese grenzen ontmoedigt de potentiële immigranten niet. Doordat zo alle immigranten als illegaal worden beschouwd, zijn ze overgeleverd aan de verdrinkingsdood in de Middellandse Zee en aan verstikking in trucks. Niet-criminelen worden gedetineerd en teruggestuurd naar landen waar ze niet veilig zijn.

Het cynische ‘EU-banencentrum’ in Mali en de ondersteuning van de detentiecentra in buitenposten van de EU (bv. in Libië) spelen smerige spelletjes met de illusies van wanhopige mensen. De EU speelt niet adequaat in op de fundamentele oorzaken van migratie en de diverse noden die maken dat iemand zijn eigen land ontvlucht.

Bestrijding van terrorisme

In de *war on terror* worden de mensenrechten vaak geschonden en worden fundamentele vrijheden ingeperkt, hetgeen bijdraagt tot nog meer onveiligheid en instabiliteit. Er bestaat geen helderheid over de gronden waarop mensen of organisaties tot terroristen worden verklaard. Er worden maatregelen genomen zonder een open en eerlijke rechtsgang.

Regeringen misbruiken het concept terrorisme om de oppositie of vrijheidsstrijders te straffen. Humanitaire interventies gaan deel uitmaken van de strijd tegen het terrorisme. Tegelijkertijd heeft de *war on terror* tot misdaden tegen internationale wetten en de mensenrechten geleid. Marteling is regelmatig toegepast, bijvoorbeeld in Guantanamo Bay.

Mensen worden beschouwd als verdacht van terrorisme zonder formele beschuldiging of proces.

Diverse Europese landen hebben vluchten met geheime CIA-agenten getolereerd die verdachte 'terroristen' vervoerden naar Guantanamo Bay en andere plaatsen waar dergelijke gevangenen worden gedetineerd, ondervraagd en gemarteld zonder respect voor internationale wetten.

Bovendien wordt terrorisme geassocieerd met godsdienstfanatisme. Door veel moslims wordt de oorlog tegen het terrorisme gezien als een strijd tegen de hele moslimgemeenschap. De aanwijzing van de islam als broeinest voor terrorisme leidt tot toenemende vijandigheid en demonisering. Deze overtuiging heeft duidelijk spanningen gecreëerd tussen staten en binnen gemeenschappen waar burgers van islamitische afkomst vaak gemarginaliseerd of generaliserend bejegend worden. Dit was en is het geval na nine/eleven toen in de VS en Europa diverse moslimgemeenschappen werden aangevallen. De EU moet zich inspannen voor vrede en stabiliteit via vreedzame middelen, met maatregelen die de integratie van diverse bevolkingsgroepen omvatten en voor het ontzenuwen van stereotypen en vijandbeelden.

Voor vrede is meer nodig!

De lidstaten van de EU moeten meer betrokken zijn en initiatieven nemen tegen schendingen van de mensenrechten zoals illegale detentie, ontvoering en marteling, binnen het kaderbesluit bestrijding van het terrorisme.

Er is een beleid van nultolerantie nodig tegen elk geweld vanuit racistische motieven, zowel veroorzaakt door individuen als door rechtse organisaties, autoriteiten (zoals politie) of wie dan ook.

Er is een toenemend begrip voor de opvatting dat het schenden van de mensenrechten dikwijls oorzaak is van onveiligheid en instabiliteit en niet slechts een gevolg. Dit aan te pakken is een primaire voorwaarde voor vrede. Dit inzicht heeft geleid tot meer aanstellingen in functies met betrekking tot mensenrechten bij vredesoperaties (van de VN en de EU). Deze verschuiving in het beleid moet voortgezet worden, gezien

de massale schendingen van de mensenrechten als bedreiging voor de vrede.²³

Er is behoefte aan een genderperspectief bij integratie en migratie, reeds voorgesteld door de Raad van Europa²⁴ en de Europese Commissie²⁵. Echter, de EU voorziet in haar maatregelen niet volledig in de rechten en zorgen van immigrantenvrouwen bij het bevorderen van de integratie van immigranten in de EU. De specifieke ervaring van vrouwen bij vervolging, die kan verschillen van die bij mannen, moet erkend worden. Op deze basis dienen de lidstaten te zorgen dat vrouwen dezelfde toegang hebben tot het asielsysteem, in het bijzonder het toewijzingsproces. De stem van migrantenvrouwen moet gehoord worden in de integratie- en migratiedebatten op nationaal en Europees niveau.

Vrouwenrechten moeten toegepast worden als een integraal deel van de mensenrechten; het zogenaamde 'culturele verschil' kan nooit een argument zijn voor enige discriminatie.

WILPF dringt er bij politieke partijen en politici aan:

1. De lidstaten onder druk te zetten om de conventies over de rechten van migrantenarbeiders²⁶, vluchtelingen en asielzoekers²⁷, vrouwen²⁸ en kinderen²⁹ te ondertekenen en te ratificeren.
2. Antiracistische netwerken die aan de basis werken politiek en financieel te ondersteunen.
3. Te zorgen dat de gebruikelijke standaarden en procedures zo als neergelegd in de Europese wettelijke instrumenten, garanderen dat de terugkeer van tegen de regels in de EU verblijvende inwoners van derde landen in veiligheid en waardigheid plaatsvindt en met het volle respect voor de fundamentele rechten van de betrokkenen.
4. Ervoor te zorgen dat asielzoekers niet worden teruggezonden naar een lidstaat die niet in staat of bereid is de verplichtingen na te komen overeenkomstig de regels van Dublin en de Humanitaire wetten.
5. Te lobbyen voor het treffen van effectieve maatregelen om gender te integreren bij het opstellen van het Gemeenschappelijk Europees Asielsysteem (inclusief gender-richtlijnen) en voor soortgelijke maatregelen binnen het Europese Ondersteuningsbureau voor Asielzoekers.
6. Het debat over de follow-up van het Pact voor Immigratie en Asiel te volgen en te beïnvloeden in nauwe samenwerking met organisaties van migrantenvrouwen.
7. Zich te realiseren dat bij de redenen voor asielverlening aan vrouwelijke asielzoekers de veiligheidsbedreigingen op het terrein van seksueel geweld en vrouwenhandel betrokken moeten worden.
8. Gelegenheden te ontwikkelen voor migrantenvrouwen om op nationaal en Europees niveau bij elkaar te komen, zodat ze hun stem kunnen inbrengen in het Europese debat en in het immigratie- en integratiebeleid. Het netwerken op Europees niveau te faciliteren.
9. Rechtswinkels en workshops voor vaardigheden te organiseren in alle Europese landen, door en voor organisaties van de migrantenvrouwen zelf.
10. Informatie te verzamelen over mensenrechtenthema's en rapport uit te brengen over de situatie inzake mensenrechten; samen te werken met plaatselijke verdedigers van de mensenrechten en met andere internationale werkers in het veld.

11. Te benadrukken dat terroristische daden misdaden zijn en berecht moeten worden in open processen voor het gerecht, in overeenstemming met internationale wetten en mensenrechten.
12. Te zorgen dat lidstaten de aanbevelingen van het Flava-rapport uitvoeren over het beweerde gebruik van Europese landen door de CIA voor vervoer en illegale detentie van gevangenen.³⁰
13. Te zorgen dat het geheime gebruik van gevangenissen in landen waar marteling wordt toegepast wordt gestopt.
14. Te zorgen dat ratificatie en integratie van het Statuut van het Internationaal Strafhof voorwaarde is voor het EU-lidmaatschap.

Voetnoten

1. www.consilium.europa.eu/eudocs/cmsUpload/78367.pdf
2. www.europarl.europa.eu/oeil/file.jsp?id=5288682
3. Besluit 13 juni 2002 On combating terrorism 2002/475/JHA
4. Zoals bijvoorbeeld in de Balkan
5. <http://sv.euabc.com/word/710;www.europa-nu.nl>
6. <http://ue.eu.int/uedocs/cmsUpload/2010%20Headline%20Goal.pdf>
7. Vastgestelde versie van het verdrag EU artikel 43
8. Zie noot 6
9. <http://webgate.ec.europa.eu/tariqa/Peace Building>
10. www.eda.europa.eu
11. Frankrijk en het Verenigd Koninkrijk bezitten kernwapens. VS kernwapens zijn gestationeerd in Frankrijk, Verenigd Koninkrijk, België, Duitsland, Italië en Nederland.
12. www.fas.org/asmp/campaigns/code/eucodetext.htm
13. <http://www.wilpf.int.ch/disarmament/index.html>
14. http://ec.europa.eu/trade/issues/sectoral/competiviness/global_europe_en.htm
15. http://ec.europa.eu/trade/issues/bilateral/regions/acp/index_en.htm
16. Vastgestelde versie van het verdrag 2008/C 115/01 Title VII solidarity clause
17. Id. 2008/C 115/01 art 42,6 and art 46
18. Id. 2008/C 115/01 art 42.2
19. European Security and Defence Policy
20. <http://www.nato.int/issues/NATO-eu/index.html>
21. Tekst aangenomen op 18 juni 2008, P6_TA(2008)093
22. www.statewatch.org EUdoc no:13440/08
23. De Europese Raad, instemmend met de ESC stelt dat '[..]het in gebruik nemen van de wetsregels en het beschermen van de mensenrechten in combinatie met andere instrumenten' de beste middelen zijn om de internationale orde te versterken'
24. Aanbeveling 1732 (2006) van de Parlementaire Assemblee van de Raad van Europa
25. Communicatie van de Europese Commissie over "A Common Agenda for Integration: Framework for the Integration of third-Country Nationals in the European Union", CON (2005)389

26. De internationale Conventie ter bescherming van alle migrantenwerkers en hun families
27. De Vluchtelingen Conventie 1951
28. Conventie over de eliminatie van discriminatie van vrouwen CEDAW
29. Conventie over de rechten van het kind
30. <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//TEXT+REPORT+A6-2006-0213+O+DOC+XML+VO//EN&language=EN>

Adressen

Informatie over het werk in het internationale verband en in Nederland wordt graag gegeven door

WILPF Internationaal Secretariaat

Geneve, Zwitserland

Tel +41 22919 7080

Inforequest@wilpf.ch

WILPF Afdeling Nederland

Obrechtstraat 43, 3572 EC Utrecht

info@wilpf.nl

Vrouwen voor Vrede Landelijk secretariaat

Postbus 963, 3800 AZ Amersfoort

vrouwenvoorvrede@antenna.nl

Websites

www.wilpf.int.ch

www.wilpf.nl

www.wilpfeurope.com

www.reachingcriticalwill.org

www.peacewomen.org

www.vrouwenvoorvrede.nl

De Women's International League for Peace and Freedom (WILPF)

is een internationale niet gouvernementele organisatie (ngo) met nationale afdelingen in alle continenten. Het internationale secretariaat is in Geneve gevestigd. De vestiging in New York is op het werk van de Verenigde Naties gericht.

Sinds de oprichting in 1915 brengt WILPF vrouwen bij elkaar die samenwerken aan het tot stand komen van vrede met niet gewelddadige middelen en die streven naar politieke, economische en sociale rechten voor allen. WILPF brengt kritische zaken in de internationale aandacht. Zij stelt eigentijdse wereldwijde problemen aan de orde met aanbevelingen voor beleid op alle niveaus van besluitvorming. Zij dringt aan op een kritische en samenhangende agenda die menselijke veiligheid nastreeft: economische en sociale rechtvaardigheid, mensenrechten, duurzaamheid en vrede, in het allesomvattende perspectief van vrouwen.

De Vereniging Vrouwen voor Vrede

streeft naar een geweldloze, respectvolle en veilige mondiale samenwerking, waarin de rechten van de mens – zoals verwoord in de Universele Verklaring – worden nageleefd en waarin welvaart en welzijn rechtvaardig zijn verdeeld, met eerbied voor natuur en milieu en conflicten geweldloos worden opgelost. Dit doel betekent dat de vereniging vrouwen bemoedigt om zich geweldloos in te zetten voor een vredescultuur in verbondenheid met al wat leeft en dat de vereniging fungeert als een aanspreekpunt in de (multiculturele) vredesbeweging en voor vrouwen-groepen.

Deze publicatie is op te vragen bij
info@wilpf.nl en vrouwenvoorvrede@antenna.nl
Adressen en websites zie binnenzijde omslag.